

pi.

sinds 1989

verschijnt tweemaandelijks www.pi-online.nl

INTERVIEW **Paul Mijksenaar** 10

THEMA CULTUUR

Cultuurhuis De Klinker Winschoten	18
De Kampanje Den Helder	24
Ons' Lieve Heer op Solder Amsterdam	30
Groot Speijck Oisterwijk	36
Schouwburg Cuijk	42
Van Gogh Museum Amsterdam	48
Kattenkabinet Amsterdam	52

PRODUCTDOSSIER PROJECTMEUBELEN 56

OPGELEVERD

Alliander Duiven	62
Gemeentehuis Bloemendaal	68
Stadskantoor 's-Hertogenbosch	74
Twee bedrijfsrestaurants van Designanders	80
House of Smart Eindhoven	84

Dutch Design Week 88

SIGNALEMENT	95
PRODUCTINFORMATIE	98
ETCETERA	102
LONDON CALLING SHANGHAI	106

Stralend hart van het Museumplein

Het Van Gogh Museum heeft met een nieuw entreegebouw nu ook haar ingang aan het Museumplein, net als het Rijksmuseum en het Stedelijk Museum. Voor de nieuwe entree maakte Kisho Kurokawa Architect & Associates een schetsontwerp, dat door Hans van Heeswijk architecten in een recordtijd van zestien maanden is uitgewerkt, gematerialiseerd en gerealiseerd.

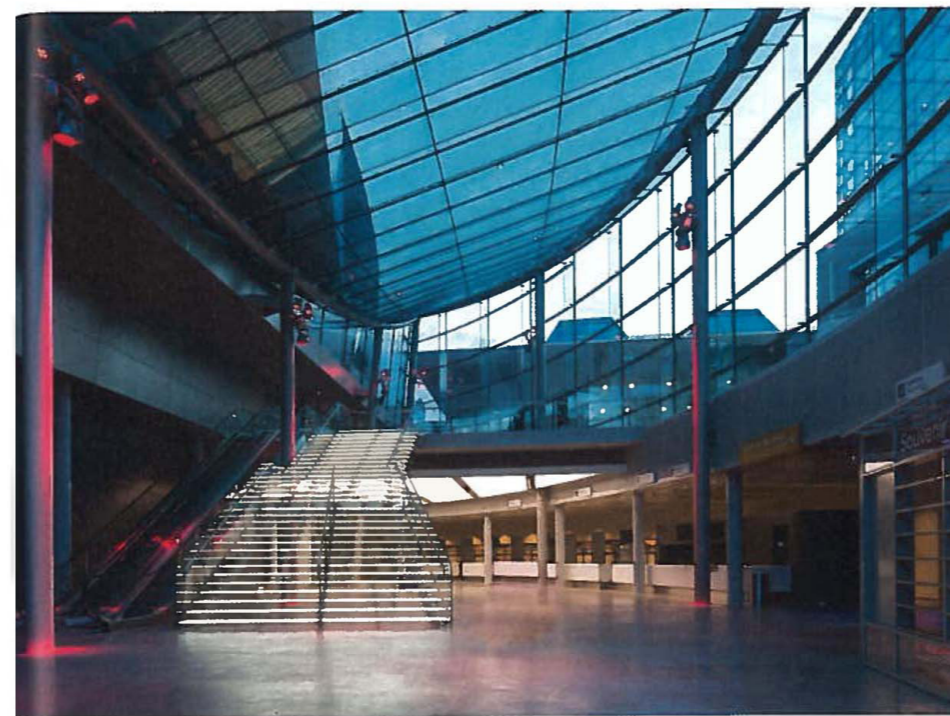

FOTO LINKS
Het nieuwe entreegebouw.
(Foto Luuk Kramer)

FOTO BOVEN
De glazen trap.
(Foto Luuk Kramer)

FOTO ONDER
Overzicht van de foyer.
(Foto Jan-Kees Steenman)

Het entreegebouw bevindt zich naast de ellipsvormige tentoonstellingsvleugel van Kurokawa uit 1999, waar voorheen een verdiepte vijver was – integraal deel van diens ontwerp en bedacht als plaats voor bezinning en rust. Dat idee kwam nooit echt uit de verf en de vijver stond meestal droog. Omdat door het sterk toegenomen aantal bezoekers een nieuwe entree was gewenst en de vijver de locatie bij uitstek was, ging museum-directeur Axel Rüger met de nazaten van de in 2007 overleden Kurokawa in gesprek om toestemming voor de wijziging te vragen, waarmee die al snel akkoord gingen – mits het nieuwe ontwerp met respect voor het gebouw zou worden uitgevoerd. Kurokawa's bureau maakte een schetsontwerp dat door Hans van Heeswijk werd uitgewerkt. Zijn ontwerp toont hoe de vleugel en de nieuwe entree samen een verrassend nieuw geheel vormen.

Glas

Het entreegebouw bestaat uit een vrijwel geheel glazen kap die over de vijver is gezet. "We wilden het nieuwe gebouw samenstellen met zo veel mogelijk glas", vertelt Van Heeswijk, "wat door de nieuwe mogelijkheden met glas ook kon. De grootste elementen zijn bijvoorbeeld 12 meter lang, iets dat pas sinds een jaar mogelijk is."

Opdrachtgever **Rijksgebouwendienst, Den Haag**
Schetsontwerp nieuw entreegebouw **Kisho Kurokawa Architect & Associates, Tokio**
Uitvoerend architect **Hans van Heeswijk architecten, Amsterdam**
Projectteam **Jasper Druiven, Richard Gouverneur, Stephanie Haumann, Hans van Heeswijk, Rob Hulst, Ronno Stegeman, Boaz van der Wal**
Interieurbouw **KP interieur, Emmen**
Sanitair **VOLA, Duravit, Geberit**
Lichtontwerp **Hans Wolff & Partners/Lichtontwerpers, Amsterdam**
Gevlinderde betonvloer **Indurfloor, Huizen**
Akoestische wand- en plafondpanelen **Gielissen, Eindhoven**
Glasconstructie **Octatube, Delft**
Constructie adviseur **Arcadis Nederland, Rotterdam**
Adviseur installaties en bouw fysica **Deerns Raadgevende Ingenieurs, Rijswijk**
Logistiek consultant **Theateradvies, Amsterdam**
Aannemer **Bouwbedrijf Van der Spek, Pijnacker**
Oppervlak **circa 800 m²**
Kosten **20 miljoen euro**

De glasconstructies moesten state of the art zijn en dat is gelukt: zo bestaat de gevel uit 650 m² koud gebogen glas met dertig glazen zogeheten dakvinnen tot 12 meter lengte en twintig glazen kolommen tot 9,4 meter hoog. Voor de draagconstructie is 65 ton staal gebruikt – nog veel, maar een stuk minder dan wanneer het gebouw een aantal jaren geleden zou zijn neergezet.

Onder de glazen kap is het nieuwe ontvangstgebied van het museum, dat vanuit een nieuwe entree aan het Museumplein wordt bereikt. Via een modern verlichte roltrap, glazen panoramalift of trap dalen bezoekers af tot vijftienmeter onder pleinniveau. Piece de résistance van het entreegebouw is volgens Van Heeswijk de trap, die eveneens vrijwel geheel van glas is – zelfs de draagconstructie. Van Heeswijk: "We wilden geen

bouwkundig object van staal of steen, want dat zou de ruimte delen." In de glazen traptreden is ledverlichting geïntegreerd, de trap heeft halverwege een glazen portaal en kan ook als tribune of podium dienen. De foyer wordt verlicht met onder meer spots en schijnwerpers. Van Heeswijk: "We wilden het niet vol met lampen hangen en daarom zijn die op slechts een aantal plaatsen geconcentreerd."

Flexibel

Het nieuwe gebouw betekent een grote logistieke verbetering en maakt een flexibel gebruik mogelijk: zo moest vroeger het hele museum geopend zijn om de Kurokawavleugel te kunnen bereiken, nu kunnen het Rietveldgebouw met de vaste Van Gogh-collectie en de vleugel ook afzonderlijk worden geopend. Bovendien is het nieuwe entreegebouw flexibel ingericht, zodat er meer mogelijkheden zijn voor het organiseren van grotere bijeenkomsten en ontvangsten. Daarbij is de indeling van het entreegebouw helder en kun je je er goed oriënteren. De oude entree blijft overigens in gebruik, voor onder meer groepen en als reserve-entree.

In de voormalige corridor langs de vijver zijn nu de garderobe voor 2.200 jassen, balies, de museumwinkel en de toiletruimten. Voor de laatste gebruikte Van Heeswijk kranen van VOLA, waarmee deze nu in alle musea rond het museumplein zijn vertegenwoordigd. Van Heeswijk paste ze ook toe in museum MORE in Gorssel en het Mauritshuis in Den Haag. Mooi architectonisch detail: wanneer een toilet bezet is, gaat er boven de deur een rood lampje branden. Ander kenmerk is dat de spiegels niet boven de wastafels hangen; ze zijn van vloer tot plafond op een aparte wand bij de uitgang geplaatst, om zo de doorstroom bij de wastafels te versnellen. Met het nieuwe entreegebouw hebben nu alle musea aan het Museumplein daar hun entree. En, aldus Van Heeswijk: "Wat een somber en donker object was, is nu het logische middelpunt en stralend hart van het Museumplein."

www.heeswijk.nl

Bij NAI010 Uitgevers verscheen het boek Van Gogh Museum. Het gebouw, met teksten van Axel Rüger, Maarten Kloos en Hans van Heeswijk. Design: Sander Boon. Paperback, 22 x 28 cm, 112 pagina's. Rijk geïllustreerd (125 full color afbeeldingen). Prijs € 29,50. ISBN 978-94-6208-262-5.

FOTO LINKSBOVEN
Toiletruimte.
(Foto Luuk Kramer)

FOTO RECHTSBOVEN
De museumwinkel, die overigens niet in het ontwerp van Hans van Heeswijk zat.
(Foto Jan-Kees Steenman)

ONDER
Rendering van het museum.

"De ketting is zo sterk als de zwakste schakel"

Mauritshuis Den Haag

Hans van Heeswijk Architecten

"Aldo van Eyck leerde mij niet alleen te letten op de grote gebaren. Zelf keek hij bij het beoordelen van een bouwplan eerst naar details zoals de toiletten. Had de ontwerper daar geen aandacht voor, dan was hij in zijn ogen een slechte architect.

In het ontwerpen van een bouwplan is de keuze van het sanitair ook van belang, dat geldt in ons geval ook voor de uitbreiding van het Mauritshuis.

Een tijdloos ontwerp gekoppeld aan de duurzame kwaliteit van RVS heeft mijn voorkeur. Het Deense VOLA voldoet aan die voorwaarden en hebben wij daarom toegepast"

VOLA Nederland BV Showroom | Valkenburgerstraat 23 | 1011 MG Amsterdam | Tel. 020 – 36 56 356 | www.vola.com
Openingstijden: Maandag t/m vrijdag: 08.30 – 12.30 / 13.00 – 17.00 uur en op afspraak.

